

IRODALOM

FEKETE ÉS FEHÉR EN

Irodalmi és kulturális folyóirat

Kutas Horváth Katalin díszoklevelével

KUTASI H. KATALIN

ÍRÁSAI

A Vizuális Pedagógiai Műhely kiadványa – 2018/01. szám

Katusi Horváth Katalin felolvasás közben

KUTASI HORVÁTH KATALIN BEMUTAKOZÁSA

Apai nagyanyám zalai, nagykutasi, ezért választottam a Kutasi előnevet. Anyai nagyapám, Krézsek István kertész volt, ő a gyümölcsfáit oltogatta, én a szavak között és a lelkek mélyén bíbelek. Magyartanár, író, természetjáró - és nem utolsó sorban egy megpróbált, de továbbra is rendkívül érző, érzékeny ember - bujkál bennem.

Miközben szenvedélyesen járom a természetet, s fényképezgetem szépségeit, pillanatokra átélhetem a nyugodt, felhőtlen létezés örömét. Könnyedén birtokolhatom ilyenkor az időtlenség békéjét is, mely mérhetetlenül gazdaggá és elégedetté tesz, bármennyire is kemény, fájdalmas mostanában az élet, és túlságosan is szívszorító szeretteim állapota.

Érzem zsúfolt, felgyorsult, egymást kirekesztő, önző létünk hibáit, melynek elszenvedője, elviselője, s mégis kívülálló szemlélője vagyok. Egyszerre látok így Don Quijote és Sancho Pansa szemével. Csendesen vívom a magam gyarló kis harcait a realitás határain belül.

Csak négy éve kezdtem el írni, miután viszonylag sok élményanyag felhalmozódott bennem. A pályázatokon elért eredményeim megerősítették óvatosan előmerészkedő vágyam. Most már kínzóan fáj, ha nem vethetem papírra valamilyen formában gondolataimat. Az írás számomra önkifejezés, önvédelem, tiltakozás és orvosság egyszerre. Újabban egyre több versem is születik, szívesen kipróbálom a játékos, modern formákat is, de a próza az igazi területem. Néha ritmikus, rímes próza, makáma tolakodik elő belőlem.

Az írással szeretném egyrészt én is átmenekíteni a magyar nyelv értekeit a túlsó partra, másrészt rögzíteni a megélt vagy vágyott valóságot, s leginkább az örök emberi érzéseket, az örömet, a bánatot, a fájó hiányt, a kételyeket. A pénzvilággal, a divattal szemben még mindig macacsul hiszek az értelemben, a szabad léleekben, az önzetlenségben és a szív szavában:

Kutasi Horváth Katalin

KUTASI HORVÁTH KATALIN ÍRÁSAI

Többekhez

Daloltam a hiábavalóságról. Panaszoltam visszhangtalanságom is. Rájöttem, hogy mégsem egy nyelvet beszélünk, és még csak el sem játszszuk, hogy figyelünk egymásra. Tiszteletben tartom szólásod szabadságát. Te mérhetetlenül visszaélsz vele. Ha egy szobrot állítanék a magam helyibe, nem járnánk-e jobban mind a ketten? Mereven bámulhatnálak, érzelmek nélkül. Nem kéne megkeményíteni a szívemet. Nem fájna, hogy rám sem hederítesz, s tán mégis jobban megfogna a művészet ereje.

Nem kéne kérlelnem újra meg újra, hogy velem is foglalkozz, hisz hasztalan. Merev vagyok úgyis, a múltban rekedtem, miért is választanál engem, hisz jóval érdekesebb jelened. Elhalasztod, igaz, hisz a jövőben merülsz el, azonnal unalmas lesz számodra a meg sem élt pillanat, mosolyod nem annak szól, ki előtted áll, szemez, csak az lehet érdekes, ki az éteren át üzen.

Családod is elveszít, idegen lesz neked, nem érzed az illatot, kihagy a füled, tapintani egyet tudsz, az érintőképernyőt, így tapintatlan vagy, s a szép szót csak zajnak érzékeled.

Félek, kong a belső, bár szép a külső máz, s plakátra kívánczik kelemed. Messziről lerí: amíg virulsz, dísz vagy, de amint összetörsz, nincs már tovább helyed. Mintha ezt éreznéd, ezt bosszulnád rajtam, tán mégis tudod, hogy értéket jelenthettem valaha, s mint egy megunt tárgyat, hanyagul félrelépsz. S hogy összetörök közben? Észre sem veszed...

A szivárványon túl

Ácsorgok a téren. Nem messze az evangélikus, torony nélküli templomépülettől. Galambok röppennek, roller suhan át előttem, nyüzsgő a

lét, dolgukra sietnek a halandók, s közben úgy vagyok részese a késő délutánnak, hogy valahogy kívülről, az időtlenségből szemlélem az esendők igyekezetét. A szűk kis belvárosi utcákba már nem tud beférkőzni a fáradt, ellustult, elerőtlenedett égi sugár, de rálátni a szemközti templom egyik tornyára, hisz kimagaslik a házak közül, így azt átszínezi a lassan nyugodni készülő fény, mely varázslatos hangulatot teremt a karcsú torony köré, és az arra úszkáló báránykákat könnyedén magához csalogatja.

Kellemes zene jár át, a gitáros mintha lelkem húrjait pengetné a legnagyobb rutinnal. Elvárásol, nyugalmat teremt bennem. Nem tudom, melyikünket hatja át jobban a muzsika, kinek a sóhaja száll magasabbra: az Óz, a csodák csodája egyik betétdalát énekli. Újra gyermekké leszek egy pillanatra. A szivárványon túl... Amolyan jelképpé nő ez ott, a téren, páromra és valami nem múltó csodára, egyezésre, békességre várva. Elfakul a rossz, elhalványul a baj, erősen kirajzolódnak a szelíd, bodros felhők a templom tornya körül. A változás lehetőségét, a békesség reményét sejtetik a tüzeskedő, világló szélű fellegecskék. A templom keresztje pedig kakassá formálódik szemem láttára ebben a misztikus, várakozással teli hangulatban.

Ó, te kakas! Mit üzensz nekem? Mit akarsz mondani megjelenéseddel? Hogy maradjak hű önmagamhoz, társamhoz, vagy épp a múltamhoz? Hogy ne lépjek ki a jelenemből? Hogy maradjak éber? Higgyek a jövőben? Ha rekedtes, kissé beteges is hangom, de hirdessem, amiben mindig is hittem? Ne lássam be tévedésemet? Nem, nem abban tévedtem, amit gondoltam vagy mondtam, hanem abban, hogy kinek, s hogy egyáltalán minek beszéltem el? Tán továbbra is járjam ugyanazokat a követeket? Koptassam tovább az érzéketlen kősziklákat? Vagy váljak én magam is sziklává, keményítsem meg a szívem, hogy elviselhessem a rám váró újabb csapásokat? Kit és mit tagadjak meg, és hányszor, míg megszólalsz hajnalban? Hogy térhetnék vissza egykori önmagamhoz, ha minden és mindenki alaposan megváltozott körülöttem?

Megperdülsz a szélben. Talán irányt mutatsz. De aztán átfordulsz újra a múltba... Igen, V. László tudata éled bennem. Jó Budavár magas

tornyát látom már a templom helyett, s te élesen csikorogsz, hirdeted a veszélyt. Lelkem nyugtalan, halkan, túl távolról látja-hallja csak a szivárvány vigaszát, aztán abbamarad az ének. Mintha a gitáros tudná: pillanatokon belül megkondul a torony nélküli templom harangja, majd a gépiesen lejátszott dallam közelebb hoz a valóságba. Sötétebbek a felhők, sötétebbek az utcácskák, kicsit zordabb a tér, a lét.

Összehúszom magamon a kabátom, s máris átmelegszem. A kabáttól, vagy az emléktől? A harangjáték után újra megpendíti a húrokat a gitáros, de csak nagyon távolról érzékelem, nem férközik se a fülembe, se a szívembe. Hallom viszont büszke kiskakasotok hangját, a japánét, ki abból az időből kukorékol ki hozzám, mikor még nagyjából rendben mentek a dolgok. Mikor még volt miben hinni, volt mire várni.

Reménykedhattünk. Azt hittük, ha nem mondjuk ki, akár teljesülhet is álmunk. Mint mikor kiválasztottuk az Esthajnalt, mikor a hullócsillagokat néztük, vagy az elzubogó patak fölött, a kis hídról hajítottuk hátunk mögé pénzérméinket, miközben kimondatlanul is ugyanarra gondoltunk... Mikor ereje teljében volt az, aki etette ezt a bizonyos kiskakast. Mikor a tyúkjaitól volt hangos az ól, mely most oly üresen tátong már évek óta... Mikor melletted ébredtem, s az új hajnal nem árnyékolta be napunk. Rád mosolyogtam, mint most, mikor megérkezel, de most elnyomja a kakas hangját az aggodalom, hiány járja át szívünket, a reménytelenség fájdalmát próbálja takarni mosolyunk, s utolsó pillantást vetek a szemközti toronyra és fellegeire, hogy örökre megőrizzem a várakozás elmélyült pillanatait.

Megölelsz. Most már nem szemközt, hanem a szemedben látom a templomtoronyt a szép, vágyakozás- és örömteli, mégis borongós hangulatot árasztó, elkúszó, örökkön változó felhőkkel. Arcodon az egykori fény helyett egy fáradt kis árnyék pihen, hisz átfut rajta - hiába hessegeted - jónéhány borús gondolat, bár próbálsz félretenni. Mint ahogy én is.

Hangodban ott bujkál a lemondás mellett a várakozás, megelevenedik tenyeredben nemcsak a múlt, hanem a jelen néhány apró, felhőtlen pillanata. Megszorítod kezem. De érzem, felénk fordul az érckakas. Egy-

egy villanásra azonban elhisszük, hogy felébredhetünk a valóságból, mielőtt végképp beteljesülne az elkerülhetetlen, s újra felébredhetünk az egykori kis japán kakas reményt hirdető szavára.

Lombseprűzve

Lágyan megérintett az ősz, szépen átlelkesített, szívesen hasonultam hozzá, színes levéllé lettem. Ám erre nem számítottam! Elerőtlenedtem. Görcsösségem felengedett, nem tudtam már elég jól megkapaszkodni, s főleg: nem akart tovább megtartani a lélek sem, hisz a világ fája már rég meg akart szabadulni tőlem, mert bizony nehezeze esett megtartani, s csak makacs elszántságomnak köszönhetem, hogy ilyen sokáig megmaradhattam a helyemen. Hulltommal csaknem bevégeztetett.

Könnyűvé lettem, megfosztottá váltam. Lassan peregtem le. Tartoztam valahová. Most újra és újra felkap a szél, együtt kavargok a többi számkivetettel, össze-összekoccanunk, miközben átérezzük a másik fájdalmát. Mintha a sajtunk nem volna épp elég...

Gyakran visszaesem a porba, önerőmből nincsen módomban felemelkedni, pláne lehetetlen utolérni vágott társam. De miközben ide-oda csapódom, újabb fájdalmakat kell elviselnem, nem tudjuk egymásban feloldani a kínt, hiába közeledünk időnként, messze pattanunk egymástól, még nagyobb keserűséget okozva magunknak és a másíknak.

*„Ha majd az ősz” nem elkerget minket egymástól konok, kaján, időnként játékos, máskor kárörvendő, gonosz szelével, hanem „összegyűjt minden bánatot” lombseprűjével, s egy kupacba sepri jajongó porhüvelyeinket, összefésüli keserveinket, „s vele a lelkeket behinti csendes-sen:” kiválasztasz-e, felismered-e bánatom, kihallod-e sóhajom, „eljössz-e vigasztalni, kedvesem?”**

Én biztos megindulnék jajodra, akárhány levél bánatsúlya is telepedne rám... De legalábbis incselkednék még egy végsőt az őszel, s utolsó

kívánságként veled egymásra nyársalódba szeretnék búcsúzni a széltől,
mely néha egymás felé söpörte halódó tetsztetemeinket.

* Wass Albert

Fagyöngylét

Gyerekszív dobog még ma is énbennem, hisz a fagyöngyöt most is drágakőnek látom. Nem azt nézem, ahogy élősködik egyre, csak azt, hogy gyógyíthat, így dísszé formálom. Szűztiszta gömbökké alakul át gyorsan, s úgy érzem, hogy értem hullatja könnyeit. Amennyiben ezt-azt tapasztalok néha, teleírom lassan életem könyveit.

Nagy utazásnak fogom fel a létet, mi izgalmas kalandot, meglepetést rejt. Dzsungel indája vagy sivatagi homok nehezíti léptem? Örvény forog? Kétségbe nem ejt! A gatz is virágnak érzékelem olykor, bár elszívhatja tetterőm és hitem, én táplálom mégis, sokkal jobbnak hiszem, s ha végre felismerem, talán védekezem.

Mérgezõ is lehet, amit szépnek tartok, s páragõz tévesztheti meg tompa szemem. Ellehetetleníti légzésem is könnyen, bár azt köddé varázsolhatja mesés képzeletem. Misztikussá formálódhat a valóság képe, s míg kavargog a nedvesség, készül a jövõ, s ha kiforr a megoldás, várhat egy keveset a végsõ békét kínáló temetõ.

Végül virág hull a sírra, mert lepergett egy élet, ahogy a fagyöngy is messze elgurul, s elõkerül aztán, mi mindig is kéznél volt, sokszor észrevétlen: a szemfedõ. Volt, hogy eltakarta, mit látnod kellett volna, máskor meg lehullt, s feltárta a valót.

Mondd tehát, míg lehet, hogy tudni szeretnéd még, akármilyen szörnyû, mit rejt holnapod, s hogy érdemes még várni, talán még nem késõ, amire vágyasz, hirtelen mégis megkapod...

Sárga is lehet a fagyöngy, ha fakín az, téged is idézhet, irigységgel vegyülhet tettettett örömod. Lombhullató vagy hát, s bár koszorúba fonnak, örökzöld nem lehetsz, így fejfádról is lekopik neved.

Elcsendesedve

(Válasz Dsida Jenőnek)

Földim! Csendesedj mélyen magadba,
Túl harsány lett a felfordult világ,
Ordít az elvakult gőg; a silány,
A felszínes most a sikk, ne csodáld!
Keresd magadban a feloldozást!

Hányan állnak a vakok sorában,
Hályogos szemmel terveket szőnek,
A jövő helyett a veszendőnek.
Fordulj el attól, mit erőltetnek,
A bálványok sorban ledőlhetnek...

Ki tudod zárni a külvilágot!
Reklámok hirdetik álnokságunk,
Mesterkélt minden, hol jámborságunk
Csupáncsak álca, átlátszó manír,
Álljon csak ellen a tisztos, ha bír!

Legfeljebb megbotlik, s átlépi őt...
Megy tovább minden a maga útján,
S bár nyavalyoghatsz a magad búján,
Helyetted más áll majd be a sorba,
Egyéniségedet eltíporva...

Vágyam

Egyre csak lángolsz,
Nem hamvadsz, újra éledsz.
Parazsad szítom.

Falékonyság

*„Közönyös a világ... az ember
Önző, falékony húsdarab...”*

(Arany János: Kertben)

Közönyössé vált a világ, hihetetlenül önző módon kirekeszt magából. Ha nem vagyok erőszakos, törtető és jómagam is kirekesztő, ha nem válok magam is közömbössé, egyszerűen kirekesztődöm. De miből is? Érdemes ragaszkodni ahhoz, hogy megtapadjunk egy Camus-i világban? Mellesleg ő is meglepődne, hogy hőse, Meursault százszor érzőbb, mint korunk átlagemberei.

Ha egy élhető, érző és befogadó világban válunk közönyössé, akkor beteg a lelkünk. Velünk van a baj. Lehet, hogy a fájdalom, betegség tört meg, tett közömbössé minket, mert céltalanná vált létünk, s testünk megbetegítette lelkünket. Beletörődtünk a megváltoztathatatlanak hitt dolgokba. Önvédelemből elidegenítettük magunktól a problémákat, kizártuk a környezetünket, amennyire csak lehetett.

Ám a test a lélek tükröződése. Nem a lelkünk volt hamarabb beteg? És... A világ betegítette meg lelkünket, vagy azért beteg a világ, mert túlságosan sok benne a beteg lélek? Mindenesetre lelkünk betegsége gyengítette le testünket, s az még jobban közömbössé tette eleve közönyössé váló lelkünket. Egy ördögi körforgásba kerültünk, melynek kiindulópontja ismeretlennek tetszik elsőre.

Persze ha nem lennénk annyira kedvetlenül közönyösek, kideríthetnénk, mikor és hol kezdődött a bűvös kör, melyből talán már tényleg nem lehet vagy késő kitörni, de talán lelassítható az amúgy már megállíthatatlan folyamat... Élhetőbbé, elfogadhatóbbá tehető a monoton, embertelen és értelmetlennek tetsző körforgás.

Ha egyre több részvétellel telt pillantást gyűjthetnénk, ha egyre többen vennék észre a rajtuk kívül létezőket, hát még érzéseiket, né tán fájdalmukat, ha össze tudnánk mosolyogni, mint régen... Igen, túl sok a „ha”.

Túl sok a súlyosan sebesült, beteg lélek, eluralkodott körülöttünk és bennünk a közömbösség. Miben különbözünk így a hernyótól, mely „Mindég előre mász s - harap”?

Meghibásodás

Elsötétedett előtte minden. Elerőtlenedett, elvesztette tartását és hitét, mely addig olyannyira meghatározta létét. „Ilyesmi lehet a meghasonlás!” - gondolta. Oly mértékű volt csalódása és hirtelen kiüresedése, hogy egy finom gondolatrezdülésre is hajszálrepedezni kezdett, s hirtelen millió darabra tört. Az a leheletfinom valami, ami megmaradt belőle, felszállt és egyre csak kavargott a szürkeségben. Akaratát veszítve, öntudatlanul kerengett, átadva magát a Semminek, melynek valóságában még most - hogy megtapasztalta - sem hitt.

A rendezetlen lélekhalmozban elvegyülve szomorú érzései valamelyest tompultak, fájdalma kissé mérséklődött. A szokatlan közeg ridegsége lassacskán enyhült. Bátran sodródott az ismeretlen felé, átadva magát a hömpölygő árnak, beletörődve a visszafordíthatatlanba. Hűség bánata vele maradt, rá mindig számíthatott. Nem hagyta el, nem oldódott le róla a tisztító örvényben. Meghibásodott a Purgatórium? Bamba - a bűnöktől és a fájdalomtól megszabaduló, a gyógyító-érzéstelenítő masszában feloldódó - lélektársait irigyelte, rá szinte egyáltalán nem hatott a kegyes felszabadító erő, épp hogy csak enyhült kínja. Tudta, hol van, hallott róla a visszatérőktől, de rá valamiért nem hatott a varázs, így aztán bánattal telve kavargog tovább a könnyűvé vált egykorvult földi lelkekkel, míg a túlvilág túlvilág...

Mint egyszer, régen...

Hajlonganak a fák. Megismernek talán? Vagy csak a szél játszik a hársak illatán? Elképzelem róluk, hogy titkom kiadják, elsuttojják egy-

másnak, így vigyáznak rám. Megszépítik utam árnyaikat váltva, kelletik magukat madárfütyre várva, nagyokat bókolnak, meglátva, hogy jövök, s irigyen gurulnak szét a kergült rögök.

Lehet, hogy beszélnek, nemcsak rólam, hozzám. Talán tanakodnak évgyűrűik hosszán... Min bölcselkednének? A csalogány baján? A víg pacsirta, a komor bagoly szaván? Elhiszik a szajkónak a remény dalát, mely feltöri bármely tojás kemény falát. Csivitel az új élet válaszra várva, méhek kergetőznek virágokra szállva, döngicsélő érvük kedves a fülemnek, kis őzikék, rókák, mókusok születnek; kuruttyol az árok, vokáloz a nádas is, lesz itt utánpótlás: kikelt a sok szárnyas is.

Éhes fiókákkal versenyez a cincér, de már megérkezik anyjuk, a gyors pincér. Soha nem tud elég ételmet szolgálni, ám jogtalan volna ezért őt dorgálni... Hangos hát a fészek, akármerre járunk, mégis ez a „csend” az, amire vágyunk. Ez az, ami nyugtat, kikapcsol a mából, időtlen békesség árad minden fából!

Ha egy hűvös patak az utunkba kerül, csörgő habjaiban a kezünk elmerül, boldog kéjjel mossuk az arcunkat benne, minden cseppje mintha szabadságot zengne. Különleges felhők úszkálnak az égen, éppoly könnyű minden, mint egyszer volt, régen...

Szembenézve

„A szirtek párnáján pihenj

S ne félj a végtelen jövővel szembenézni!”

(Juhász Gyula)

Szilaj vizeken állod a szelek próbáját, bár járni nem tudsz a háborgó vízen. Azt hiszed, a felszínen tudsz maradni. Vigyázz, más felszínesnek lenni... Megfeszülsz, akaratodat makacsul szorongatva nekifeszíted magad a víztömegnek.

Hol erősebben tempózol, próbálsz végtagjaiddal kapaszkodni, olykor markolod a vizet, de az csak szétfolyik kezed közül; görcsösen görbíted

lábujjaidat is, mintha egy láthatatlan korlát feszülne odalenn, melyen megtámaszkodhatnál, mely segíthetne rajtad, legalább egy apró érintés erejéig. De még így is nehéz lenne megmaradni a helyeden, ahova hiszed, hogy tartozol... Vagy mérgesen csapkodszt, ugyanis tehetetlennek érzed magad. Szeretnél fennmaradni. Szeretnél visszaütni a Sorsnak, vagy bárkinek, de ez képtelenség. Így a vizet csapkodod, pedig így is csak magadnak vagy képes fájdalmat okozni...

Máskor meg hagyod, hogy felkapjon egy hullámtaréj, bár lehet, hogy egy szirtnek ütközöl. Nincs valódi rév, nincs megbékélés, csak becsapódás, megütközés, hányódás, vergődés. Ha olykor lecsitul a tenger, és szelíd hajjai ringatnak, ne feledd, hogy dolgoz van e világban! Egy kicsit megpihenhetsz, a szirtek párnájára hajthatod fejed, elcsendesítheted ajajod, megidézheted egykori álmaid, de tán mégis jobb, ha kicsit felül-emelkedve helyzeteden csak előre nézel. Mérlegelj, de ne ingadozz!

Ilyenkor akár még találkozhatasz is egykori önmagaddal, valamikori és leendő lényed összesimul veled a jövő, a végtelen egy pontján. Ne félj hát a végtelen jövővel szembenézni, nem segít, ha nem veszel tudomást a zátonyokról, s nem elég, ha csak a távoli partokat fürkészed. Nem a megérkezés a fontos, hanem maga az út. A Te utad! Nem hagyhatod ki egyetlen szakaszát sem, és nem járhatja be helyetted senki más!

Féktelenül

Soha nem feküdtek le békétlenséggel a szívükben, próbáltak megnyhülni egymás iránt, bármi is történt, hisz nem tudhatták, lesz-e, s mit hoz a holnap. Ilyen intések csengtek a fülükbe:

- Soha ne csapd rá az ajtót a másikra, ne menj el tőle haraggal! Ki tudja, nem utoljára beszéltetek-e egymással!

- Ne hagyj, hogy méreggel rohanjon el tőled! Lehet, hogy a vesztébe szalad, s örökre hibásnak fogod érezni magad miatta...

Mérges volt, féktelenül dühöngött. Nem Jutkára haragudott, hanem a megváltoztathatatlan körülményekre. Iszonyatosan bántotta, hogy nem tud ezek ellen mit tenni. Könnyebb volt bűnbakot keresni, s azon levezetnie indulatát. Nos, ez az ártatlan bűnbak már megint a lány volt.

Jutka nem mondott, nem tett semmi olyat, amiért neheztelni lehetett volna rá, sőt, elnéző türelemmel szemlélte az eseményeket. Mindig talált magyarázatot, enyhítő körülményt, oly könnyen megbocsátott mindig mindenkinek! Nem tudott hosszan haragudni. Nagyon szeretett volna kilépni a helyzetből. Jó lett volna kimaradni abból, ami elkerülhetetlenül bekövetkezni látszott, hisz már jól ismerte a forgatókönyvet, és ilyenkor képtelen volt befolyásolni a dolgok menetét és a fiú hangulatát.

Bandi mélyen megsebezte, de persze Jutka próbálta magában most is megmagyarázni, védelmébe venni a viselkedését, szavait, sőt, most már inkább próbálta elidegeníteni magától a történéseket és a bajt, több-kevesebb sikerrel. Ráadásul egy kis lelki-furdalást érzett, hogy kegyetlenné, netán érzéketlenné lett, de azzal vigasztalta magát, hogy mindez csak önvédelem, s mindkettejük javát szolgálja ez hosszútávon.

Minél szelídebb, békítőbb hangot ütött meg Jutka, annál jobban hergelte, ingerelte Bandit, aki egy váratlan pillanatban magára hagyta a lányt a megállóban, Jutka pedig igazán megharagudott, s makacsul elhátározta, most az egyszer nem megy Bandi után, hisz inkább őt kellene kiengesztelnie a fiúnak, és nem fordítva...

- Mi történt, Bandi? Összevesztetek? - kérdezte pár nap múlva a munkatársa, mikor a fiú úgy érezte, talán be tud már menni, és jobb is, ha dolgozik.

Bandi értetlenül, mély fájdalommal csóválta a fejét. Csak Jutka volt már neki régóta. Mindenkit elveszített. Mindenkit az égvilágon! És most... Egy irányíthatatlanná váló autó ugrott fel a padkára, robogott vadon a megállóba...

- Rosszabb. Haraggal váltunk el, és ez nagyon fáj, mert soha többé nem láthatom már.

Zebegénynél

Csillan a folyó ezernyi fodra,
Villan a nyugtalan emlékezet.
Könnyűnek, szépnek tetszik a végzet,
Nem kérdőjelezem meg léteimet.

Kitárom szárnyam az éjszakának,
Átölelem a lenyugvó napot.
Láthatom-e még a tükörképem?
Táncra hívom a kétes holnapot.

Szabadon szállok a végtelenbe,
Elsimul árnyam, eloszlik talán.
Van, ki álomra készül, hisz alszik,
Szárnyába sóhajtja halk bánatát.

Vékony a mezsgye és változékony.
Megúszod szárazon? Nyugodt lehetsz?
Képzeletedben magasra szállhatsz,
Vagy kedvező árral tovább mehetsz.

Hol van mindaz, mit hozhat a holnap?
Messziről folyik a Duna vize.
Megáradhat a jószág, gonoszság,
Hajnalra más lesz a folyam színe...

A doboz mélyén

Mónika nem túl régóta tanított, de tele volt ötletekkel. Volt egy kisfiú, Ferkó, akinek egyáltalán nem volt önbizalma. A többiek elfogadták, hogy nemigen akar részt venni játékaikban, s egy idő után már nem is

erőltették. Mónika nem nyugodott bele ebbe, valahogy el akarta hitetni vele, hogy ő is értékes, őt is szerethetik, neki is lehetnek bizalmasai, barátai, megvalósítható céljai. Sok mindennel próbálkozott már, de idáig nem járt sikerrel. Miközben pakolászott otthon, az előszobában, kezébe akadt egy tetszetős kör alakú dobozka, s miközben elgondolkodva forgatta, támadt egy ötlete...

Másnap a gyerekek segítségével átrendezték a termet, körbe rakták a székeket. Úgy intézte, hogy Ferkó mellé kerüljön. Miután mindenki helyet foglalt, ő is leült a dobozzal a kezében, melynek tetejébe ollóval egy nyílást kanyarított, amolyan kukucska lyukat. Minden szem rászegeződött, érezték, hogy valami szokatlan és izgalmas fog következni.

- Akinek nyitott a szíve, az megláthatja a kincset, ami a dobozban rejtőzik. Mindjárt körbeadjuk. Mondjátok el, mit gondoltok arról, amit láttok, de kérlek, ne áruljátok el, ami elétek tárul, mert akkor elrontjátok a játékot! Semmiképp ne nevezzétek meg, ami benne rejlik, hadd legyen mindenkinek meglepetés! Írjátok körül, jellemezzétek, csak ki ne mondjátok, mi az! Rendben?

Mindenki izgatottan és érdeklődéssel bólintott, Mónika pedig odaadta a mellette ülő kislány kezébe a dobozt. A kis szőkeség - miután bele-nézett - meglepetésében majdnem felkiáltott és elárulta magát, aztán csodálkozva belekezdett a játékba:

- Soha nem gondoltam arra, hogy kincsként tekintsek arra, ami itt van velem szemben. A szüleim ugyan gyakran így emlegetik azt, amit látok, de azt hittem, csak megszokásból. Mindig kérik, hogy nagyon vigyázzak rá, nem élnek túl, ha elveszítenék.

Kíváncsian nyúlt érte a következő leányka, s miután meglátta a kincset, alig tudott megszólalni a csodálkozástól. Kisvártatva mégis neki-kezdett:

- Tényleg hihetetlen, egyedi és megismételhetetlen. Különleges, pótolhatatlan...

Mélyen elgondolkodva nyújtotta társának a kincsesdobozt, egy fiúcska volt most soron:

- Jél! Erre igazán nem számítottam! El sem tudtam képzelni, miről is beszél Juli és Panka. Ezek után büszke vagyok arra, amit látok. Próbálok akkor... Talán még dicsekedhetnék is vele! Ha csúfolnának, visszavághatnék! Hivatkozhatnék erre.

Pajtása kikerekedett szemmel, láthatóan óvatosan vette át tőle a kincset, s miután belepillantott a dobozba, riadtan, segélykérően nézett Mónika néniére, aki viszont biztató mosollyal bölintott. A kisfiú nagyot nyelt, kicsit még szemezett a kinccsel, utána körbenézett azokon, akik még nem látták, és egy kicsit már türelmetlenül várták, hogy rájuk kerüljön a sor, majd azokra sandított, akik már tudták, hogy mit tart kezében, s már beszéltek is érzéseikről. Aki már szorongathatta a kincset, azért nem sűrgette, mert tudta, milyen nehéz beszélni róla, aki meg még nem tudhatta, mi rejtőzik a dobozka mélyén, azért nem piszkálta, mert fogalma sem volt róla, vajon ő maga mit fog tudni kezdeni vele, ha már ilyen nagy meglepődést és elfogódottságot, zavart keltett többekben is. A fiúcska végre megszólalt, így a várakozásteli feszültség feloldódott:

- Hú, de nehéz beszélni róla! Látjuk, de mi minden van benne, illetve mögötte! Mennyi mindent rejt magában! Milyen sok minden van, ami még nem derült ki róla! Amit nem tudtok még, s amit talán én sem tudok még!

Igazán jól alakult a játék, amit Mónika kifundált, s amit nagyon is komolyan vett mindenki, így aztán Mónika egyre jobban örült, hogy belefogott, bár igaz, ami igaz, egy kicsit azért tartott tőle, hogy fognak reagálni a gyerekek, s félt attól, hogy valamelyikük túl hamar elárulja a titkot, de szerencséire alaptalan volt aggodalma. Szépen kézről kézre járt a doboz, s többek közt még ilyen reakciókat váltott ki a kinccsel való szembesülés:

- Áh! Éreztem, hogy mindenki egy kicsit mást lát benne, s valahogy - furcsa módon - mégis ugyanazt... Mit is mondjak róla? Hisz magam is most próbálok megérteni, mekkora lehetőség lakozik benne, és szeretném megtudni, hogy mit is jelent pl. Norbi számára.

Norbi, akinél már járt a doboz, most kissé elpirult, de ezt csak Piri és Mónika néni vette észre. Ezután Tibihez került a kincs, aki elismerően kiáltott fel:

- Hogy ti mind milyen nagyon ügyesek voltatok! Igazán nagy ötlet volt épp ezt elrejteni ebben a szép dobozkában, Mónika néni! Köszönjük szépen, soha nem felejtjük el ezt a játékot, mindig emlékezni fogunk arra, amit most érzünk és amit megértettünk, megtanultunk! Nagyon hálásak vagyunk, hogy megmutatta nekünk!

Egyetértően és boldogan bólogattak a beavatottak, Eszti pedig féktelen izgalmában szinte kikapta Tibi kezéből a kincset rejtő dobozt, hogy végre ő is belelehesse. Bár a fiút meglepte a szokatlan heveség, de nem vette rossz néven, hisz az előbb még ő is alig fért meg a bőrében. Eszti meg már hadarta is:

- Ó! Arra rájöttem, hogy egy szót rejt, mert láthatóan nincs súlya, könnyedén, mégis féltve, szeretettel, kicsit megilletődve adtátok tovább egymásnak, nem mozgott el, nem csörrent, zörrent... De hogy ezt látom benne!

Mónika megijedt, hogy épp a végén, amikor olyan jól alakult minden, s pont, amikor Ferkó kezébe kerülne a doboz, megtörik a varázs, lehull a lepel, de a kislány itt abba hagyta, mert felszakadtak a könnyei. Ám furcsa mód senki nem kezdte el vigasztalni, hisz a megértés, a felismerés könnycseppjei voltak ezek, nem szorult Eszti vigaszra, most egy kicsit hagyni kellett, s ezt mindenki megérezte. Volt, aki megértően sóhajtott, más egy kicsit magába mélyedve, elgondolkodva lehajtotta a fejét, volt, aki elragadtatással nézte Eszti vonásait, de a legtöbben az utolsónak maradt kisfiúra néztek kíváncsian, aki kis idő múlva váratlanul finoman megsimította a síró kislány kezét, és szelíden elvette tőle a dobozt.

A többiek egy kicsit elszégyellték magukat, mert rájöttek, hogy lényegében semmit nem tudnak erről a fiúról, aki ilyen kedves tud lenni. Talán többször próbálhatták volna bevonni játékaikba, többet kérdezősködhettek volna. Miért is hagyták, hogy elvonuljon, különködjön?

Ferkó érezte, hogy valami nagyon jónak kezd a részesévé válni, bár ezek után tartott is tőle egy kicsit, hogy mit is fog látni. Mikor megpillantotta, mi van a doboz alján, elképedt, s alig hallhatóan suttogetta:

- De hisz ez én vagyok!

Senki nem döbbsent meg, hogy Ferkó elszólta magát és kimondta a titkot - amit olyan ügyesen sikerült mindvégig elhallgatni -, hisz már mindenki tudott róla. Játék közben olyan jó volt összenézni azokkal, akik már beavatottnak számítottak, s akik már megértették saját értéküket, jelentőségüket, s el is gondolkodtak, el is filozofálgatnak még rajta a későbbiekben, hisz azért ez egy hosszabb folyamat eredménye lesz majd. Nagyon érdekelte őket, ki mit mond majd saját magáról, ha rákerül a sor, s közben azon is elgondolkodtak, mennyire igaz, amit hallanak, saját magukra.

Ferkó először megijedt, hogy elrontotta a játékot, aztán rájött, hogy nincs semmi baj, viszont társai várják, hogy mondjon valamit magáról, hisz Mónika néni egy tükröt ragasztott a doboz aljára, amire egy rúzzsal - kusza, csupa nagybetűkkel, az S-et szándékosan fordítva formálva - a következő szót írta: KINC?

- Ne tessék haragudni, ne haragudjatok, ezzel a felismeréssel most nem tudok mit kezdeni hirtelen. Emésztgetem ennek tudatában, amit sorban elmondtatok előttem. Most kezd lassacskán összeállni, most kezdem megérteni. Nekem még idő kell ehhez. Én, én... Nem tudtam ebben hinni... Hogy fontos lehetek valakinek, hogy érdekelhetek bárkit is... És most mégis olyan érdeklődéssel néztek rám, annyira jólesik! Érzem, hogy befogadtatok, és hogy nem rajtatok fog múlni, hogy hogyan fogom érezni magam a bőrömben.

- Mesélsz egy kicsit magadról, Ferkó?

- Látjuk, hogy ügyesen rajzolsz...

- Szerintem értesz a kutyák nyelvén!

- Sok lesz ez egyszerre, gyerekek, hagyjatok egy kis időt magatoknak, egymásnak, Ferkónak... Érzem, hogy most már minden rendben lesz, kincseim! - vetett véget boldogan ennek a nagyon is komoly játéknak

Mónika, s mosolyogva nézett végig rajtuk. Ferkó ekkor megilletődve nyújtotta felé a kincsesdobozt.

- Nem szeretnéd megtartani? Így bármikor, ha megfeledeznél róla, ha elbizonytalanodnál...

- De, de, nagyon szépen köszönöm, Mónika néni! - ölelte magához há-lás örömmel a szép kis dobozt Ferkó.

Foszladozva

Szövevényes szálak
Hálójában forgok,
Foszladozom egyre,
Így elszakadhatok.
Szívesen színeznék,
Szorosra feszülök,
Szánalmas szavakkal
Szurdalnak, befűznek.
Szemembe szökkennek
Haragom szikrái,
Mégértem hát végre,
Mire is tartanak.
Félreálltam mindig,
Nem kértem a jussom,
Hogyha mégis kaptam,
Azért elfogadtam.
Más mondja meg tényleg,
Mi s miért jó nekem?
Miért érzem másképp,
Nos, válaszoljatok!

Merre keressem?

Higgy benne, érezd,
Ragyog a napsütésben,
Szellő becézi.

Borostyántámasz

Borostyánnak tán lehetnék jó választása. Sűrűre nőne, kúszna az árnyékomban, majd felkapaszkodna koronámba. Sütkérezne a napsugárban, zöldellne egyre csak vígan, ingyenes társbérllőként. Ősszel még virágokat is hozna, hozzám csalná a vidám méhecskéket, zöngő röptüket hadd csodáljam, s hogy feléledjen bennem a bizsergő vágyakozás, hogy én is tovább akarjak állni, bármennyire is meggyökeresedtem...

De azt hiszem, bárhogy is csalna a napfény, s az elnyúló árnyak misztikus váltakozása, mégiscsak köztetek maradnék, veletek áznék, fáznék a cudar napokban, sorotokból ki nem állnék, páratlanul szárnyalnék leveleimmel, remélve, hiába is sárgultam el fájón elerőtlenedve, s hulltam izgága társaimmal a porba, hiába sétálnak át majd rajtam is mindannyiunkat eltiporva, lesz folytatásom. Lesz nekem újabb levelem, új hajtásom, juhar-létem csak pillanatokra feledem.

Víg madarakkal szállnék tán mégis magasabbra, sétányom fölé magasodnék az égbe, hisz kié is volna az út, mely elvezet énalattam nyugalmat, békét teremtve, az elmúláson messze merengve? Kerítés fölé hajolnék, mely nem zárna így el tőlem, szép levelet küldenék cinkos kis szellőcskémmel, hogy nőj Te is nagyra, magasodj a fenyő legmagasabb tobozán túl, örülj a fénynek és látásomnak, mert nem élőködne ugyan az örökzöld borostyán rajtam, ha vendégemül fogadnám, de ki tudja, milyen férgék rágnák lelkem belülről, s egyszer csak elkorhadva kiborulnék, épp előtted térdre rogyva. Serkentésedre voltam, biztattalak is régtől, de amíg össze nem érünk, támaszul ne szolgáljak senki másnak?

Ha egyszerre fordulnánk ki magunkból, összeérne az álmunk, a kerítést kidöntve pedig találkozhatna vágynk, ám feldarabolnának minket az utat megtisztítva, a hálátlan borostyán meg más fára kúszna vissza...

A Mátrában

Felértél. A kilátó könnyes ködbe burkolózva pihen, magasról tekint le zavarodott világunkra. Elrejtőzik, mintha egy kis magányra volna szüksége. Éppúgy, mint neked. (Vagy a kedvesednek.) Talán így próbálja meg értelmezni a látottakat. Azt hinnéd hirtelen, ősz van, hisz furcsa titokzatosság övez, mint barátaidat, a misztikumba kapaszkodó fákat. Egy-másba nyújtóznak, átkarolják a semmit. Az arra csellengők nem értik, ki vagy, merről jössz, s csak találgatják, merre tarthatsz. Mint ahogy te is...

Odafönről, hisz a kilátóból szemlélődsz már, csak tompán rajzolódnak ki a hegyek a távolban. Épp csak sejlének. Átölelnéd mindet. Talán nem is hegyvonulat, amit érzékelsz, csak a tűnékeny fellegek kacérkodnak veled.

A délutánok ezen a nyáron esőt tartogatnak. Mert ugyanis nyár van! Az Egek szigorú ábrázattal figyelik minden lépted. Ők vannak leginkább képből a dolgaidat illetően. Bármikor megállásra készletnek villámokat szórva, majd miután elcsitulnak a szelek, találgákra hívnak az erdei szellemek, miközben megidéznek a múltat, s elhomályosítják még jobban a jelened...

Bolondul rázkódnak a levelek, vagy tán csak képzeleted játszik - már megint - veled. Megelevenednek a kövek, köréd telepednek, rád merednek, számvetésre bírnak, s míg pihegve mindezt megérted, rád mohosul léted. Lehet, hogy te fekszel szoborrá meredve a völgyben? Kevesen tudnak rólad, így háborítatlan nyugszol, miközben elcsobog melletted az Élet. Hűvös árny tekereg körülötted...

Beszédes némaság

Igaz, ha nem szólok,
Akkor nem érthetnek,
Ám hogyha beszélek,
Félreértik szavam.
A tölgy meg sem szólal,
És mégis sugalmaz,
Békességet áraszt,
Szellőről mesél.

A hegycsúcs is néma,
Mégis büszke orma,
Igenis megértem:
Az égre ír jelet.
Érzem, mert láthatom
Mindazt, amit áraszt,
Nyugalomról susog,
Nem kellene szavak!

A patak is csobog,
S bár nem tudja nyelvem,
Értem, miről regél,
Hisz megsúgja szívem.
Szabadságról árad,
Szerelemről dalol,
Megmutatja arcom,
S beszédes, mit látok.

Nem tud szónokolni
A csúcson a kereszt,
Mégis jól megfeszül,
Megrándul sóhaja.

Majd, ha körülnézek,
Alattam tekereg,
Kacsaringós ösvény
Árulja el utam.

Látom, merre tartok,
Madár is dalolja,
Tanultam virágul,
Illatfelhő vezet.
Kárörvendő holló
Figyelmeztet arra,
Bármerre is megyek,
Biz' ugyanaz vár rám.

Beszélnék a tárgyak,
Hiába is némák,
Emléket idéznek,
Életem tükrözik.
Elárul a szemem,
S kezem érintése,
Minden rezdülésem
Egyszerű: nyílt titok!

Hogyha nem is szólok,
Akkor is beszélek,
Ha rám figyelsz, egyből
Megérted bánatom.
Ha némán ücsörgünk,
Akkor is mesélünk,
Ugyanarra nézünk,
S arra is gondolunk...

Engedelem

Gótikus csúcsíveken át közelíthetsz hozzám. Ha engedem. Ha feltáruk neked. Ha nem zárkózom magamba. Ne feledd, szentélybe lépsz, ha lenyomod kilincsem! Csak óvatosan! Lehet, hogy felcsikordulok majd. Persze az is lehet, hogy némán tűröm, hogy beférközz hozzám. Jó lenne, ha egy kicsit igazán békére lelnél bennem, ha megnyugvást hozhatnék neked.

Ki vagyok én? A kapu, az oltár? A templomhajó? A kilincs vagy a vasalat? A szépen megmunkált, stilizált fa, a szerteágazó, a virágzó, az ékes? Igen, talán az! Mely kifordult önmagából... Mely megdermedt, de edzetté vált. Mert megkeményítette az Élet. Felforrósodott, hisz felizzították. Hevesen tiltakozott, de ezzel csak alakítóinak a kezére játszott. Majd hirtelen lehűtötték...

Megsokszorozódott, hisz egyszerre több helyen kellett helytállnia. Ismétli önmagát, tükrözi lelkét, a lényegét, gyökértelenségét, az életét, melyet keretbe foglal a megvetemedett világ. Szegecsekkel is kiverték. Azért... nyújtózott, hajlott, míg lehetett. Lám, még virágokat is hajtott! Tán még kapaszkodott volna.

Igen, talán egy kicsit megrozdásodtam. Rám nehezült az idő. De ha mégis magadba tudsz szállni bennem, felszabadulhatsz, s engem is megolajozhat léted, így könnyebben megnyílok majd neked, ha újra eljössz, s tán egyre hosszabb időt töltesz majd zegzugaimban. Hosszan rajtafelejtéd kezéd a karcsú kilincsen, le sem nyomod, s már nyílik magától, hangtalanul, s egyszerre melegséggel tölt el az érintése. Belépsz. Titkok sejlenek fel, rejtélyes árnyak körvonalazódnak.

Észreveszed, mit eddig nem, meghitt békesség tölt el: különleges és kimeríthetetlen a látvány, beszédessé válik a csend, hallgatnád most már a végtelenségig, hisz értenéd minden rezdülését. Velem maradatsz végleg. Ha sóhajod felszáll boltozatomra, átalakítom dallá, visszasugározom ajkadra varázsolvá. Dallammá forrunk össze.

Ha belép valaki ekkor a csúcsívek árnyán, minket kezd dalolni nyomban, s mikor kilép újra a macskakövekre, minket is kivisz a fénybe ma-

gával, s nyomába ered a szél, hogy elvigye dalunkkal együtt az utolsó sárgult leveleket is az útból...

Kincskereső

*„Mert nincs meg a kincs, mire vágytam,
A kincs, amiért porig égtem.”*

(Kosztolányi: Boldog, szomorú dal)

Megvan a kincs?

- Itt semmi sincs! Áshatok bármilyen mélyre, nem vezet az eredményre!

Igen, ezt válaszoltad volna régen, átlépve minden semmiségen. Csúpan a Nincset markoltad egyre, nem számítottál semmilyen kegyre.

De meglátod már a szépségeket, hátrahagyod a rémségeket; tüdőd kitágul, lélegzel végre, hálás szívvel nézel az égre; felderül kedved, könnyedén jársz, nem érzed láncod, már semmit nem vársz; a csodák mégis jönnek sorban, minden többet ér ebben a korban...

Egykor a dolgokat máshogy láttad, a fejszédet nagyobb fába vág-
tad; nem vetted észre a piciny virágot, hitted: meg tudod váltani te is a világot. Többet kértél, sóvárabbb voltál, mennyi értéket eltékozoltál! Ott volt a kincs, az egészséged, sokszor tépázta merészséged; volt ott más is, nem is gondoltad, döntéseidet meg sem fontoltad. Fiatalságod merésszé tett, az idő ura meg nyereszé lett: elvette lassan minden erődöt, jól megdobogtatta szívverődöt; hamvas bőrödöt megcserzette, finom kezedet kérgessé tette; hasznodra volt karod, elvitt a lábad, de mostanában már hamar elfárad...

Milyen sok mindent megtanultál, vigyáztál, mégis elvadultál! Okossá, bölccsé váltál végül, nem mentél senkihez feleségül; hitted, megtartod kincseidet: szép erős, barna tincseidet; mindenki elől menekültél, csak magányoddal szembesültél. Vagyonod független nyugodalmad, bánatod társtalan birodalmad. Megvan a kincs is, egyben a Nincs is; összetett,

mit is értesz rajta, ahány ember, annyi fajta: Talán a végső nyugalom szava? Vagy a megértés utolsó sóhaja? Mindaz, mi öröm és bánat egyszerre? Hogy kimutassuk, szükség van bármi vegyszerre? Maga az Élet a kincs? Vagy a szabadító Halál, a Nincs? Egészségben vagy betegen talál rád? Hiába tennéd le most már a pártád... Mi az a kincs, mit elkerültél? Mi az a Nincs, miben elmerültél? Egy új jövevénynek a mosolya? Az első tavaszi ibolya?

Hát mégis... mi az a kincs, amire vártál? A fellegekben még sosem jártál? Nem volt tán barátod, kit elveszítettél? Kinek üdvére megfeszítettél? Biztos, hogy nem birtokoltad a kincset? Utólag látjuk csak Voltnak a Nincset...

Mindaz, mit megtapasztaltál, vagy akit hiába marasztaltál, érték volt, hatalmas kincs, szívednek nyitja, lelkedhez kilincs. Mikor rájöttél, csupán késő lehetett, ha megindult, el is mehetett, miért is nem tartottad vissza, tán ezért is lettél búbanatissza. Jobb el sem érní, hiába vágní? Körmeidet a húsíg lerágní? Vagy szeretted volna érinteni, ízlésed szerint szépíteni? Elveszítetted volna, hogy bírjad? Vagy büszkébb vagy annál, hogy mindezt elsírjad?

Ennyi mesés kincs még a mesében sincs! Mit gondolsz, mikor e szép szót kimondod? Vagy megszerezni volt csupán gondod? Kemény „k” indítja útjára szavunk, konokul koppan, feltárul bajunk; indulásra kész a második hang, csendül a pénz, kondul a harang; már halljuk tagadó „n”-jét, idézi a világ végtelenjét; csörrenve zárul a „cs”-vel, magához zár bilincselvel...

Van, aki nem is tudja, mily' gazdag, a boldogság neki csak unalmas maszlag, megéli az apró örömekeket, hagyja hatni az ösztönökeket. Nem filozofál, nem is érvel, nem küzd köszvénnel, pláne sérvel; derúsen éli víg napjait, szólítja hitének vén papjait. Emlékeke állnak szépen sorban, az öröm nem terem minden bokorban, gazdag a lélek, mely felfedezi, s a múltbeli kincsekeket elrendezi. Gyengéden nézi, dajkálgatja, önmagát sosem sajnáltatja, nem nézi sóváran más boldogságát, úgy érzi, leszakította már a virágát. Aranylott sokszor csillaga, erősen fénylett, aztán csonkuló holdjának tompa ezüstje rémlett; bronzzá szelídült leáldozó

napja, kenyere végső csücskét harapja; érzi, hogy legdrágább kincsétől fosztják, vagyonkáját gyorsan felosztják...

Olyan kincseket hagyott maga után, melyekre érzéketlen lélek bámulhat csak bután; meg kell érteni, miről dalolnak, hogy megérintsd őket, hozzád hajolnak; megüzenik, mit gazdájuk súgott, bánatos gerlice módjára búgott:

- Itt kell hagyni e földi világot, feledj el minden hazugságot; ne odázd holnapra döntéseid, romlottnak látnak majd söntéseid; ne így próbálj élni a mának, ne játszd magad ostobának; próbálj kinyílni, el ne zárkózz, az apró örömeikben nyakig mártózz! Törölj azonnal mindent, mi bánt, ördögöd fűti már a kazánt; siess csak hozzá, törd össze magad, ha szívedhez máris gonoszság ragad; add el a lelked fausti módra, hogy megfejtsük titkod, nincs szükség kódra; megszerzett kincsed elhagytad régen, nem tudod, mit értek üdvösségen...

Négy betű, s mit rejt e szó magában? Nem azt, mit egykor, hajdanában! Lehetett labda, lehetett csörgő, egy búgócsiga, egy színesen pörgő; egy marék draszté vagy pár szem cukor, akár egy persely, egy mézzel telt csupor; egy szép könyv, egy bűvös kocka, egy picuri lakatocska; jó szó, figyelmes barát, egy kis gyűrű, akárhány karát; mert az fontos, akitől kaptad, így zálogba sose adtad...

Ahogy elfogynak jövőd napjai, úgy lassan betelnek jegyzeted lapjai. Van még valami? Mondd!

- Csak... A tanulságot levond! Olyan sok értékes kincset halmoztál, közben magad is egyre kamatoztál! Ha visszatekintesz, máris látod: nem volt hiába életed s haláloed!

Behunytt szemmel

Ha tátong a lét, és éhesen elnyelné titkainkat, ha kavarog benne a háborúság és felszínre törnek nemcsak a múltat, de a jövőt is idéző rémes képek, ne csak nézd, lásd is, mit üzen őrzőngő sodra a forgószeleknek, hisz téged is elkapnak majd, s elrepítenek messze...

Örvénylő kínjaid láttán hiába tagadja eszed, elkerülhetetlen lesz a dühök féktelen árja, üresen bámulhatsz addig, míg tényleg te kerülsz majd sorra. Ha elcsöndesülsz, s leereszkedsz magadba, bölcsesség lesz a részed, megérted végességed, hallod a békesség csendjét, megérzed, merre tartasz, s akár hunyt szemmel is többet láthatsz, mint elkerekedett, nagyra nyílt tekintetteddel.

Belül, mélyen magadban formálódik a világ, mit magad teremtesz részben, s ha akarod, körvonalazódik egynémely foszlány, mi ellebeg sejtelveidben. Ha hagyod, meglátod mindazt, mi hirtelen fontos.

A vak jós is tisztán látja, mi nyilvánvaló lehetne annak, ki tudni kívánja, mi vár rá holnap vagy holnapután, akár a távoli ködnapokban...

A szurdokban

Lüktet a kövek között az élet,
Hallgatag völgyben ritmusra lépek.
Mohák közt lágy szellő zongorázik,
Bonyolult emlékkottából játszik!

Vonagló kéjjel ringnak az árnyak,
Ábrándjaimmal versenyre szállnak.
Örvénylő múlt-képek villanása
Buborék-gömböknek illanása.

Felriadva az álmodozásból
Érzed: elég a játszadozásból,
Verőfény űz sötét barlangodba -
Vénhedt vágyaid visszhangozva.

Darázsként

Összezárt.
Nem hatol hozzá szavam.
Nektárját rejtegeti.
Könnyeim kellenek neki talán
Harmat gyanánt.
Kiáltanom kéne,
Néha meg egyszerűen csak
Nem válaszolni vissza,
Akkor se, ha hív.
Ha kelyheit kibontaná,
Boldogan gyűjteném össze
Jóízű virágporát,
Lehetne mézünk,
Kedvünkre kínálkozó.
Elfogadhatnánk, hogy
Csurranhat-cseppenhet néha,
S bármilyen furcsa,
Különös kegyként hat,
Ránk pereghet
A kínok közt
Egy csöppnyi boldogság!

Lehangoltság

Ha
magam
ellenem
hangolhatnám,
jobban dalolnék.

Idomu a teaházban

Idomu fejében most is mestere szavai jártak, már egy ideje próbálta tudatát megszeliđíteni, megismerésre és mélyebb megértésre törekedett. Azt gondolta, hogy ha mindenben követi tanítója elóírásait, eljuthat majd egyszer a megvilágosodáshoz, de legalább rátérhet a hozzá vezető helyes ösvényre. Minél több tapasztalatot szeretett volna ehhez saját belső világából szerezni. Szeretett volna idővel spontán felismerésekre jutni.

- A meditáció a bölcs számára lehetővé teszi, hogy az élet komédiáiban vállaljon szerepet, a tragédiáktól pedig képes legyen távol tartani magát... - intette a Mester eleinte, mikor nehezebben mélyült el. Most azonban a fiú nagy meglepetésére csak ennyit jegyzett meg szelíden: - Látom, ma nem sikerül igazán magadba mélyedned, pedig te vagy a legelhivatottabb minden tanítványom közül!

- Szégyellem, Mester, pedig erősen koncentrálok, minden apró neszt és terhes gondolatot kizárok, próbálok minél jobban megtisztulni, hogy csak a valójában fontos dolgok kaphassanak helyet szívemben, lelkemben, tudatomban...

Egy ideje figyelte már tanítványát a Mester, így tudta, hogy az most is mindenben betartotta utasításait, s hogy itt valami egészen furcsa dolog játszhat közre, bár még nem tudta, mi az. Intett a fiúnak, hogy kövesse. A kert végébe vezette, egy magányos pavilonhoz, amit Idomu idáig megközelíteni sem mert. Tabu volt. Ő pedig tiszteletben tartotta ezt a tilalmat is.

Az eszményi természet eleve jó hatással volt rá, de mikor belépett mestere jelzésére a teaházba, egy egészen új békességet, végtelen nyugalmat érzett át azonnal, amihez hasonlót is csak nagy önmegtartóztatással, önfegyelemmel tudott csak megvalósítani. Mi történhet itt? Magától átjárta a könnyed nyugalom, elernyedtek feszült izmai és idegei.

- Látom, az ablakot furcsállod.

- Igen, nagyon magasan vannak.

- Van ötleted, hogy miért?

Rövid gondolkodás után Idomu megfejtette a nagyon is egyszerű okot: így a kilátás senki figyelmét nem veheti el semminemű tevékenység közben.

- Igen, jól gondolkodsz - jegyezte meg mestere, mielőtt a fiú ki mondta volna a megfejtést. - Valljuk be, nem egyszerű a hegyekre, vízre, kövekre, formás kis hidakra rá sem hederíteni! Ül csak le a gyékényre!

Idomu megszeppenve, de nagy elragadtatással ült le a padlóra, s onnan óvatos pillantást vetett a falfülkére, melyben virágot helyeztek el.

- Kíváncsi vagy, mi van benne, ugye?

Miután a tanítvány bólított, mestere felfedte a fülke rejtélyét. Kiderült, hogy buddhista kalligráfiát tartanak benne. Ettől az egy dologtól könnyedén el tudja szakítani a figyelmét, ha kell. Idomu, aki észre sem vette, hogy mestere nekikezdett a teakészítésnek, egyszerre csak fura hangra lett figyelmes.

A padlóba sülyesztett parázstartó feletti üstben már forrt is a víz. A Mester vasdarabkákat tett bele, hogy azok mozgásukkal egy távoli vízesés hangjára emlékeztessenek, s ez nem megzavarta, hanem felerősítette a csendet, elősegítette a meditációt.

A kézre álló, formás kis csészébe porrá őrölt zöld teát rakott a Mester, s mindezt hálás, de kissé összezavarodott szívvel fogadta Idomu. Érezte, hogy olyasmibe avatja tanítója, amitől még különlegesebb lesz számára a világ, és érezte azt is, hogy közben ő maga is jobbá válik, ezt a jóságot pedig környezetére is ki tudja majd sugározni. Hisz amúgy is csak sugalmazni lehet azt a leírhatatlant, amit különleges átélni, s amit csak megérezni lehet, de megérteni nem.

A „vízesés” hangja még jobban hozzásegítette, hogy átélje a mérhetetlen békességet, s kiválasztottságának tudata nem önteltté, hanem még hálásabbá, önzetlenebbé tette, s inkább a csodálkozás, a hálatelt öröm kerítette hatalmába.

A Mester megnyugodott a fiú arcát vizsgálva, biztosan tudta, hogy nem volt elhamarkodott, nem volt hiba beavatni őt és elhozni ebbe a kü-

lönleges pavilonba. Idomu tisztában volt vele, hogy egyfajta szentélybe engedte be mestere, akkor is annak érezte volna, ha nincs az a misztikus falfülke...

Mestere fa merítőkánállal öntötte épp a csészébe a forró vizet, majd bambuszseprővel felkeverte. Bár az ismeretlen illat és szertartás felcsigázta a fiú érdeklődését, ösztönösen tudta, hogy nyugodtnak kell maradnia, s utánozni kezdte mesterét, aki három lassú, megfontolt kortyot fogyasztott a teából, s meglepődéssel nyugtázta, hogy Idomu sem hajtja fel gyorsan, éppen úgy viselkedik, mintha sokadszorra inná, s már rég elsajátította volna a teafogyasztás szabályait. Alátámasztva tanítványa gondolatait még annyit mondott:

- Tudod, a teázás egyfajta kivonulás a megszokottból, az életből, a világból...

- Csodálatos ez a hely! Egyből megszállja az embert a béke, mikor belép ide. Mennyivel könnyebb, hatásosabb így meditálni!

- A szukija olyan, mint egy templom. A csa-no-ju pedig kiteljesíti a végtelenség nyugalmát, jobba teszi azt, aki részt vesz benne, aki megtapasztalhatja a tökéletesség, a szabadság, a harmónia, a könnyedség érzését, így minden jóval egyszerűbbé válik. Idomu, rájöttél már, miért nem tudtál igazán elmélyedni, mielőtt ide beléptünk?

Idomu sajnálta, hogy kilépnek a szukiján, de elégedett volt, hiszen egy pillanatig sem kellett gondolkodnia a válaszon:

- Azt hiszem, túl görcsösen akartam megfelelni elvárásaidnak. Bizonyítani akartam, hogy továbbra is érdemes vagyok arra, hogy taníts. Félttem, hogy elküldesz, mert mégsem érzel elég elhivatottnak. Azzal, hogy nem megszidtál, hanem bizalmad jeléül beavattál egy újabb csodába, felszabadítottad bennem rejtett szorongásaimat. Gátlásaimtól a szukijához vezető úton, és főleg a gyékényre leülve egyre inkább megszabadultam...

- Örülök, fiam, hogy így történt. Mindig jusson eszedbe, hogy csa-no-ju nélkül is bármikor képes vagy arra, hogy megteremtsd belső békéd...

Idomu szívét melegség töltötte el, de nemcsak a teaházban átéltek és a vágyott, majd megtapasztalt bizalom miatt, hanem azért, mert mestere eddig mindig kizárólag a nevéen szólította meg, most viszont fiának nevezte...

Álomfelhőink

Itt nőttek köztetek. Túleveleink nem riasztották el a madarakat, nem taszították el maguktól a szeleket sem. Tobozaink ugyan néha elhagytak minket, de ki tudja, mi voltunk-e túl erőtlenek megtartani őket, vagy ők voltak-e túl gyengék már bennünk megkapaszkodni. Még az is lehet, hogy küldetésük volt, vagy egyszerűen csak elszánták magukat, és ők akartak mindenáron függetlenedni, elszakadni tőlünk...

Bárhogy is volt, most ismét hó födi gallyainkat, megszépíti létünket, tisztára varázsolja lelkünket, betakarja, védi szűrősnak látszó ágainkat, dédelgeti vágyainkat. Büszkén viseljük a makulátlan fehér leplet, melyben van, aki első áldozónak, menyasszonynak, más előkelő grófnak, repülő altisztnek, hajóskapitánynak vagy épp orvosnak, ápolónak érzi magát. Bármivé vedlünk át a csillogó hókristályok által, csak egy icipicit illegetjük-billegetjük magunkat, nehogy elveszítsük visszanyert szüzességünket, büszkeségünket, megbecsülésünket, varázs- és gyógyerőnket.

Ha ránk borul az éj, gyönyörű, mi előttünk feltárul: csillagok ragyognak csúcscsainkon és megpihennek egy kicsit az ágaink között, misztikus fénybe vonják álmképeinket, melyek az örökkön változó felhőkben formálódnak. Rövid időre megrekednek túleveleink közt felszálló sóhajaink, álmfelhőink, de ha megvirrad, olykor felgyorsulnak, futásnak erednek álmaink, bár néha halk lassúsággal suhannak csak odább. Ilyenkor sokáig ízlelgethetjük őket, bár néha kényszerű tanúi vagyunk annak, ahogy átalakulnak, szétfoszlanak...

De örökkön új álmokat szövünk és vágyunk, léleksóhajainkból ébren is új felhőket formálunk. Ám fenyvesünk fölött ki tudja, még milyen fellegek tornyosulnak!

Levélváltás

Sétára csábít az út,
Derűt sugároz léptem.
Áhítat telepszik rám,
Nyugalmat látok, s remélek.
Gótikus templom tárul,
S fénycsíkok furcsa árnya.
Varázslat árad köztük,
Az ágak is hajbókolnak.

Lábnymom eltitkolja,
Nem jajong, némán tűri,
Sóhajom dalba fűzi,
Madarak csőrében szárnyal.
Utam fatörzsek jelzik,
Megállnak szépen, sorban.
Egyedi minden kéreg,
Csak mi hisszük egyformának.

Fölfele vágyakoznak,
Némán törnek az égbe,
De mégis meghajolnak,
Ránk néznek nagy szeretettel.
Örülnek, hogyha látnak,
Vidáman rázzák lombjuk,
Levelük értünk ejtik,
Tavasszal újjászületnek.

Testvéreimmé válnak,
Szívesen vendégelnek,
Hiába is titkolnám,
Bánatom kipuhatolják.

Mindig békét susognak,
Csitítják háborgásom.
Szerényen hajladoznak,
Míg megszokják új ruhájuk!

Kerítés zárhat tőlük.
Ki kit lát akkor rabnak?
Attól, hogy elsétálok,
Még űzhet békétlen álmom.
Gyökerük kötik őket,
Egy helyben várakoznak,
Ám lombjuk cserélődik,
S tán egekig nőhet vágyuk!

Parttalanul

Kavicsok közt hanyódom, homokká enyészek,
Ősszel talán visszatérsz, vágyaim merészek.
Csendessé tesz magányom, nem háborogsz te se,
Ostoba volt eddig még minden tündérmese.
Bánhatod a bánatod, maradhattál volna,
Bizonyos, hogy két kezéd most is átkarolna.
Amikor majd erre jársz, nézz körül lábadnál,
Nem lesz muszáj felvenned, miért is fáradszál?
Álmainkban összeér majd megint a kezünk,
Sietősen kővé válunk, s vízbe temetkezünk.

Ellentmondás

Hogy legyek rabként
Szabad, hisz szabadként is
Rab vagyok csupán?

Körforgásban

Önként fürdök a porban,
Röhögve felkap a szél,
Diadalittas korban
Önmagad sose emészd!
Galádul kerékbe törnek,
Szitkot is szórnak talán,
Elveid meggyötörnek,
Kéjjel vicсорognak rád.
Éltünk egy nagy körforgás.
Reméljünk még változást?

Krokodilkroki

Furcsa ősi fények nyílnak meg szemében, pikkelye páratlan a maga nemében; lezárja szemhéját, mégis átlát rajta, csendesen közelít, alattomos fajta. Úgyesen rejtőzik, a semmiből riaszt, hogy is remélhetnél te ilyenkor vigaszt? Menekülni késő, nincs is nagyon hova, utolsó sóhajod lelkeddel száll tova. Istenként dönt rólad, élet s halál ura, ötméteres hossza nem is olyan fura. A madarak röptét biztos nem csodálja, ám a folyópartot kedvére formálja. Kegyetlen vigyora megtévesztő lehet, hogyha jót akarsz, hát ne emelj rá kezet. Kilátszik az orra, kiszagolja utad, hiába evickélsz, mindenkit felkutat.

Világunk nílusi krokodil képében villantja fogait elvadult kérgében. Nem tudja, hogy ki vagy, nem is sajnál téged, nem becsüli sokra naiv tisztességed. Erőtlennek tűnhetsz, túl jó ember voltál, az igazat mondtad, sosem udvaroltál. Nem mérlegel soha, nem nézi erényed, nem lesz így hatásos eltökélt erélyed.

Kitátja a száját, feltárul valója, te lehetsz az újabb harapnivalója: felőrli ideged, marcangolja májad, szétzúzza hitedet, ne is reklamáljad!

Lustán kéjelegve véresen vigyorog, rád mereszti szemét, csigolyád csikorog, érzéketlen vadász módjára szemezget, hidegvérű gyilkos karmokat meresztget. Áldozat kell újra, ismét megéhezett, mindegy is, hogy ki az, ne legyél vértezett: tapasztalatlanul jártad a világot, talán te is kapsz a sírodra virágot, amatőr hibákat tetéztél sorjában, kavaroghatsz most már a pokol sodrában.

Együtt érző szívvel nem lehetsz porontya, hogyha megkegyelmez, presztízsét lerontja. Forgolódik egyre, meg akar fujtani, a végsőig harcolj, míg le fog sújtani. Keringjen csak szépen a Föld a Nap körül, a napsütésnek a krokodil is örül. Halálba forgatja lakóit ez a Föld, azért van esélyed tán, hogy megörököld. A Nap körül kering, mégis milyen rideg, hogyha nem vigyázol, kikészít az ideg! Érzéketlen tömeg, betipor a sárba, kászálódni próbálsz, lenyom a mocsárba. Ne akarj kiválni, túl veszélyes próba, a szelíd emberség nem jöhet itt szóba!

Több lábon kell állni ezen a világon, végtagod veszíted, ha egyszer hibázol. Nem fog újra nőni, mint a gyíknak farka, gyászos lesz életed, nem lesz többé tarka. Hogyha azt hiszed tán, megvéd a páncélod, nagyot tévedsz ismét, változtasd meg célod! Gyenge a védelmed, keményebb a világ, ott is megsebezhet, hol nincs más, csak virág. Besurranhatsz? Hiszed? Élősködhetsz benne? Hogy gondolhatod, hogy kedvedre lenne? Csakis te vagy érte, de hálát azt ne várj, nem tisztogató vagy, hanem palimadár. Csapdába kerülhetsz, hajszálad meggörbül, örök éjbe zárulsz, lesz tán, ki felhördül.

Ingerült egy állat, világa sekélyes, bármily' nagy túlélő, kihalni esélyes. Rengeteg tojást rak, saját faja falja, önzése, ösztöne mind erre sarkallja. Elpusztítjuk egymást, hogyha nem vigyázunk, elég, hogyha durván és bőszen vitázunk. Csiga után rákot, kagylót is megeszünk, aztán hullót, emlőt - nem jön meg az eszünk... Embervérre vágyunk, nem baj, hogyha rokon, kikészítjük szépen elég magas fokon. Egymás bőrét is a vásárra visszük, valahogy azt is a magunkénak hisszük. Akármilyen drága, értékes léttérünk, nem tudjuk becsülni, s ez lesz a végzetünk.

Nem mindegy, hogy milyen meleg vesz majd körbe, fiúként vagy lányként nézel a tükörbe. Anyád utat mutat, eléred a vizet, aztán partra

vágnál, ki gyenge, megfizet. Egyszerűnek tűnhet ez a rideg szabály, s miért volna jobb a hegycsúcs, mint a lapály?

Létünk ingoványos, kiismerhetetlen, elsüllyedünk benne, s van, ki menthetetlen. Egyikünk elfárad, más meg rendületlen, ha végünket nézzük, elkerülhetetlen. Lelassulunk, s hagyjuk utolérni magunk, az utolsó órán úgymint magunk vagyunk...

A Bori notesz

Egy kis kockás füzet akadt a kezembe, miközben rendezkedtem a szekrényemben, és mivel egész jókedvem volt, hát tréfálkozni kezdtem:

- Ni csak, hát előkerült a Bori notesz!

- Hogy került hozzád? Add csak oda nekem, elviszem neki! Szoktunk találkozni néha a piacon, nem messze lakik tőlünk. Biztos nagyon kereste már...

Bori - volt kolléganőnk - pár hónapja ment nyugdíjba. Neki akarta elvinni a figyelmes Julika a talált füzetet. Kissé megleptek ugyan szavai, de miután kapcsoltam, semmiképp nem akartam megbántani őt. Ám valahog mégis rá kellett vezetnem tévedésére.

- Tudod, Julika, ez egy üres füzet. Már nem is emlékszem, miért is vettem, mire akartam használni...

- Azt mondtad, Borié! - csattant fel szinte sértődötten.

Ekkor már tudtam, hogy nehéz dolgom lesz, de sem kiigazítani nem akartam, kioktatni meg pláne nem! Gondolkodtam, mit is tegyek, hogy a legkevésbé legyen kínos neki is, nekem is. Próbáltam egy kis időt nyerni, így egész hátulról indultam:

- Szeretted Radnótit?

- Szeretem, de hogy jön ez ide?

- Tudod, volt neki egy kockás kis füzete...

Vártam, hátha kapcsol, és mindketten egy jót nevetünk megkönnyebbülve, de sajnos csak a kérdő tekintetét láttam, ezért folytatnom kellett:

- Ezt hívták Bori notesznek. Az utolsó évben...

- Persze!

Már épp megörültem, hogy félbeszakít és minden szépen elrendeződik, de csak még kellemetlenebb helyzetbe hozott, mikor elkezdte hadarni:

- Már emlékszem! Borika, bocsánat, Borbála, Radnóti szerelme ihlette a benne olvasható verseket! Milyen szép sorok! Ha nekem az én Pali-kám ilyeneket írt vagy mondott volna!

Segélykérően néztem a többiekre, őszintén és nagyon megbántam, hogy megszólaltam. De cserben, azaz magamra hagytak, nekem kellett valahogy kilábalnom ebből a lehetetlen helyzetből. Eldöntöttem, nem fogok egyhamar meggondolatlanul tréfálkozni, mert van, amikor humorral fel lehet oldani a feszültséget, de most semmi vicces nem jutott eszembe, viszont Julika várta elismerésemet... Kezdttem megizzadni. Most mégis hogy vágjam ki magam?

- Igen, Julika, Radnóti Fannira gondolt - kezdtem, mintha dicséreném, és csak félrehallottam volna szavait -, ő tartotta benne a lelket a vég-sőkig, akkor is, mikor a Bor község melletti lágerből erőltetett menetben hajtották társaival Abda felé.

Julika persze - szerencsére - nem szólt, hogy ő nem Fanninak nevezte a költő szerelmét, s miközben fejében ott kavargott a község, a lág-er és a menet szó, talán már rájött arra is, hogy a bori nem Bori, nem is becenév, ilyen formában még csak nem is tulajdonnév, hanem melléknév...

- Kedves kollégák! Tudtátok, hogy Bor neve szerbül répafehérít je-lent? - kérdezte Tóni, s mit nem adtam volna érte, ha előbb teszi, mert mindannyian elmosolyodtunk, s végre feloldódott bennem a görcs, le tudtam zárni a kínos helyzetet:

- Nos, Julika, elfogadod, tudod valamire használni a Bori noteszt?

Julika köszönettel elfogadta a füzetet, és most már nagyjából ér-tette, miért hívtam így hirtelen - nem túl jó - ötlettől vezérelve... Mindketten jobban jártunk volna, ha nem szakít félbe, ha hallgatott volna, bölcs maradt volna, de mikor Fanniról kezdtem mesélni, már hála-istennek tudott csendben maradni, így nem tetézte tovább a helyzetet.

Megkeresném a messzét

Szeretném körbesétálni újra a Feneketlen-tavat, de a múltbelit; és nem a mostani, hanem az egykori kacsákat felriasztva a nádasban, hol még nem fürdőznek sörösdobozok; s az élettelennek tűnő teknősöket kikökkenteni nyugalmukból, fölényeskedő szoborpózukból, s valahogy a vízbe kergetni valamennyi önagyságát, hogy megmenekítsem őket a kiszáradástól, s hogy megszabaduljanak tespedtségüktől...

Közben szeretettel legeltetném a szemem a ciszterek által alapított gimnázium szép kis épületén, ami azóta visszakerült hozzájuk, és nem is sejteném, mekkora hatással lesz rám a későbbiekben ez az építmény; s nem is gondolnám, hogy mennyire ott maradok majd benne, s hogy mennyire magammal hozom azoknak a tanításait, akiket ezek között a falak között ismertem meg.

Ugyanakkor szeretnék elbeszélgetni azokkal a hálátlan katicákkal, akiket annakidején kimentettem a Balaton vizéből, s bár azt hittem, már messze repültek emlékeimből, most nagyon is jelen vannak, s mégsem tudom őket a partra menekíteni. Elveszítve a szárnyalás szabadságát velük együtt várom, hogy gyenge szárnyaink megszáradjanak, s addig is velük együtt verdesek tovább.

Ha egyszer újra szárnyra kapnék, megkeresném a messzét, hol őszeér az ég a földdel, s hol éles vijjogással, csattogó szárnyalással repkednek a sirályok a móló felett, vagy hol az éj sötétsége kirajzolja csillagunkat, mely minket vigyáz, a messzét, hol újra egymásra találunk.

Felismerés

Holt
avar
énekét
te is érted,
ha porba hullasz.

Cammogó lét

(Munkácsy Mihály Téli út c. festményére)

Kopasszá barnult, görcsös ágaimon varjak kárognak a cammogó létet. Szürkülő, homályos égen nem repül cifra emlék; derengő, ködszötte múltból itt-ott feltör a narancsos-rózsás-ciklámen színű, hamvadó szépség. Melenget egyre a horizonton a távoli reménység pírja, közelnek tetszik a messze, mozdul a hó is a tájon: kullog az ökrök csoportja. Jövőre lesz, ki kaszáljon?

Ballag a széna a szekérral, nemrég még huncutság bujkált közte, pajzánul csente a csókot benne a víg legény ajka. Ki tudja, mi lett a vége az enyelgő, szép szavaknak... Moccan a szekér alatta, nyöszörög vetemült rúdja, tengelyén fordul a sorsa annak, ki felpakolta. Mozdul a lócs is, mégis minden oly mozdulatlan! Megállt az óra? Elfagyott tán mutatója?

Hisz lépdél az igával terhelt jószág, füstöl a lelke orrlyukából, teszi a dolgát ő is, nem gondolkodik bajáról. Kitaposták már útját, éppúgy, mint hajtójának, egyikük sem néz már hátra, csak a sárral kevert havat tapodja.

Ha odaér egyszer az ökör a célba, s megpihen benne gondja, új teher váltja a régit, megmerevedett a sorsa.

Kiadó: Vizuális Pedagógiai Műhely BT. (<http://www.vpm.hu>)

Nyomda: Palatia Nyomda és Kiadó Kft, Győr, Viza u. 4-6.

Nyelvi lektor: Kutasi Horváth Katalin

Alapító-főszerkesztő: Baranyai Attila

Szerkesztő: Kutasi Horváth Katalin

Szerkesztőség címe: 8263 Badacsonytördemic, Római út 84.

<http://poeta.hu/feketen-feheren> - folyoirat@poeta.hu

ISSN 2060-5854

Kutasai H. Katalin Kortárs Magyar Irodalomért Díjaival

*A Poéta Irodalmi Portál honlapja:
<http://www.poeta.hu>*

Kutasi Horváth Katalin legújabb kötetével

*Az Irodalom Fekétén-Fehéren c. folyóirat honlapja:
<http://poeta.hu/feketen-feheren>*
